

18 Interpretatio facienda est, que congruat subiectae materia.

19 Quis censori debet obligatus minus, quam fieri potest.

20 Una pars dispositionis aliam declarat.

21 Relatio non est facienda contra mentem disponentis.

22 Voluntas Papæ declaratur ex conjecturis.

23 Papa non presumitur voluntate pre-judicare tertio.

24 Multoque minus tensus est voluntate pre-judicare tertio.

25 Interpretatio, que inducit donationem, & jactum omnino vitanda est.

26 Sicut, que est nimis pre-judicialis.

27 Una pars dispositionis aliam declarat.

28 Observantia est optima interpres quarumcumque dispositionum.

29 A verisimilitate mente contendens validum desumit argumentum.

30 Conjectura sunt unitum considerandæ.

31 In dubio pronunciandum est contra fiduciam.

32 Est tamen opinio multorum controversia.

33 Camera distinguuntur a Fisco.

34 Adversus non est illato.

35 Est pronunciandum ad favorem Cameræ, quando est sita, & debitrix.

V Enit recordendum à decisio in causa Romana pretii Officiorum, in qua fuit dictum Reyeren. Cameram Apostolicam teneri ad restituendum DD. Secretariis supplex per Sandifinum D.N. non solum soluta per eos d. Rever. Cameram pro pretio dicit. Secretiorum; sed etiam per eos soluta ultra dictum pretium pro illorum consequitione, ex illa conclusione, quod Astor ut valeat in Judicio obtine debet probare intentionem suam plene, & concludent, ut docet Rota apud Buratt. dec. 794. n. 2. & dec. 446 in fine, par. 5. recent. lib. 2. & dec. 304. n. 2. par. 14. recent. Ita si probatio sit dubia pronunciandum sit ad favorem rei Rota d. dec. 446. in fine d. par. 5. lib. 2. & dec. 49. nu. 4. par. 16. recent.

D Fundamentum verò, & probatio, in qua se fundant DD. Secretarii super Bulla Beati Pii Quinti, non solum non est certa, imo est valde dubia, quidquid dicatur in decisione, ut ex verbis ponderatis ipsius Bullæ clare est videtur. Verba autem Bullæ sunt facta. Volentes dicta privilegia nullo unquam tempore alterari, vel moderari, vel Collegium ipsum supprium, vel extinguiri non posse, nisi restitutis prius realiter, & cum effectu singulis Secretariis tunc viventibus integrè, & abique alla diminutione pecuniarum, pro quibus coram officia emisse, aut habuisse constiterit; Satis tamen manifestum est dictum verbum restitutis, tam ex dispositione Juris communis, quam ex Grammaticis auctoritatibus verificari non posse, nisi in eo, quod alteri ablatum est, non autem in eo, quod ablatum, & habitum non fuit.

Ex dispositione Juris, inquam, per Text. in l. restituere 35. & in l. restituere 75. & ibi clare notat Alciat. ut verbō propriè autem, ubi dicit, quod propriè restituere dicimus, quod accepimus, & in l. apud Laborem, & ibi idem Alciat. numer. 11. ff. de verbō signi. & in l. qui restituere ff. de rei videntur, & tradunt ultra Alciat. ubi supra, Nebris. in vocabulo Juris in verbo restituere, Menoch. consil. 1155. nu. 51. & sequent. Bertaz. in l. qui quis major num. 606. Cod. de transact. & Rota dec. 5. nu. 22. coram R. P. D. Dunop. p. 2. Junio.

Et eodem modo ultrapatus dictum verbum restituere, apud antiquos Scriptores, ut videat est apud Caesar lib. 3. de Bello Civili, ibi, qui maximas habuerunt pecunias mutuatis perinde, ac satis facie, & fraudata restituere vellet Cicero pro Rofcio Amer. 67. ibi restitutum, & redditum, idem Caesar 2. de Bello Gallic. ipsius Oppida, rivoque, quo circumdederat, restituti iustis, &c.

Ereto magis hic est timendum, an dictum verbum restituere, predicateur de verbo redditare, Terent. in eum ibi; ut suis restituunt, & redditum, idem Terent. in Adel. 4. & ex nostris Alciat. in l. restituere 75. ff. de verbō signi. Calvin. in Lexic. in verbo restituere, verbum autem reddere usurpat propriè pro restituendo rem acceptam, Terent. in Adelop. 2416. Thesaur. lingua latina tom. 3. in verbō redditare.

Quibus non nocet, quod dictum verbum restituere ali quando intelligi potest de verbodare, vel solvere, quia quid sit de hoc, certum tamen est, quod id sit impropiando

dictum verbum restituere, quod prædictatur propriè de restituere, id quod sicut acceptum per præminentem restituere, ut in puncto tradunt Alciat. in d. l. restituere 75. ff. de verbō signi. Nebris. in vocib. in d. verbō restituere, & Roland. de luc. ador. q. 11. n. 27. ubi dicit, quod dicta expositiō est imprópria ex Bald. quem allegat.

Verba autem sunt propriè intelligenda, i. non aliter, ff. 8 de legat. 3. cum aliis apud Barbol. axiomat. 122. n. 1. Rot. dec. 365. n. 7. p. 16. recent. & quando verba habent propriam significacionem, ut in casu, de quo agitur, non esse deveñendum ad aliam interpretationem, vel intelligentiam, scripti Cyriac. contr. 322. n. 54. ubi dat concordantes, maxime in Bala, quarum verba tantum valent, quantum sonant, ut dicit Odd. conf. 53. n. 25. in fine.

Ita manifestum sit, quod iura sunt favent DD. Secretiorum non solum non possunt dici clara, ut afferunt in decisione, ita intret ad favorem ipsorum dispositio Text. in l. ille, aut illi, & cum in verbis, ff. de legat. 3. cum aliis allegatis in decisione, cum illa verba dicuntur clara, & manifesta, quæ nullam recipiunt interpretationem, ut post Dec. 12. Ruin. & Caesar. per eum adductos probat Malcard. de prob. concl. 1016. n. 15. vol. 2. & clam dicitur, quod solo sensu corporeo percipitur, abique aliqua impropriatione, ratione, & alia operatione intellectus, alia focus, ut bene declarat Rota apud Bich. dec. 612. n. 16. p. 2. ubi dat concordantes.

Sed in modis intentio DD. Adversariorum dicatur validè dubia, ita ut super illa nullum ad favorem ipsorum de Jure constitui possit fundamentum, non solum quia in dubio verba semper interpretanda sint contra se fundantem in eis ad Text. in l. veteribus, ff. de paul. & tradit. Cyriac. contr. 522. n. 64. ubi concordantes, & cum obligatio dicitur odio, ita stricti juris, & reciendis ad Text. in l. ejus, qui in Provincia in ver. neque enim, & ibi Glosa. si adi. petat, & in l. Ariani, ff. de action. & obligat. & post Signorol. Cal. Calca. Cravet. & Rimini. Junior. per eum relatos, bene comprobant Paitel. expedit. 19. n. 1. & seqq. & Rota apud Cencium de Conf. dec. 212. n. 9.

Ita interpretatio semper facienda sit, que excludit oblicationem, & quod quis sit obligatus minus quam sit poſſibile, ut probant idem Paitel. d. expedit. 19. n. 2. & post eum Cyriac. contr. 378. à n. 6. usque ad 21. & contr. 461. n. 20. qui alios dat concordantes quamplures.

Negue illum potest fieri adverso judicium, fundamentum super illis verbis Bullæ, videlicet, pecunias, pro quibus coram officia emisse, vel habuisse constiterit, qui illa non debent, nec possunt referri, nisi ad pecunias solutas Rev. Cameræ, à qua, & non ab aliis dicta Officia Secretariæ emiſſent, cum solus Pontifices cum effectu dicta Officia vendere, & alienare valeant, ut doctissimum quidem, ut semper 17 solet, comprobant Illustri. Dominus meus de Luca in suo eruditissimo discurſu in hac causa edito in ver. denum ad istam cum ver. seqq. Cum interpretatio semper sit facienda, quæ magis congruit subiectæ materiæ, ut docent Rimini. Jun. conf. 563. nu. 39. & Cyriac. contr. 355. nu. 13. & quod quis censeatur obligatus minus quam fieri potest, ut post Angel. Parf. Natta, & Rimini. Jun. per eum relatos, scribit Cyriac. controver. 566. nu. 38. & 39. ita ut certe dicatur omnis amaritudo, quæ in contrarium excogitari valeat.

Et eū magis dicta verba sunt referenda ad pecunias solutas Rev. Cameræ tantum, pro conjecturis dicitur. Officium, cum Summus Pontifices in dicto Motu proprio per plures, & plures vices, usus fuerit dicto verbo restituere, ut ex eo est videre, quod quidem verbum restituere, ut fuit supra probatum, prædictetur de pecunia, quæ ad Papam pervenit, ex una enim parte dispositionis, declaratur alia, ut notata Malcard. de gen. flat. interpret. conclut. 2. n. 112. 20. & Rota apud Merlin. dec. 563. num. 8. dixi egomet ad flat. regular. lib. 2. rubr. 45. in princip. & relatio non est facienda, quæ sit contra mentem disponentis, ut dixi Rot. dec. 68. n. 13. p. 12. recent.

Que quidem licet sint facti clara, & manifesta ad favorem Reverendæ Cameræ Apostolicæ, certiora tamen apparent, si attendimus conjecturas quamplures manifeste iudicantes mentem Sanctissimi fuisse restituere DD. Secretariis pecunias tantum ad Cameram per ventas ratione dictæ emptionis, non autem pecunias solutas aliis, pro quibus Cameræ non tenebatur, ut ad eam non perventas, cum Papæ voluntas qualis fuerit ex conjecturis bene declaratur, ut tradunt Menoch. de arbitr. casu 211. n. 24. & Rota dec. 419. n. 4. par. 14. recent.

Qua-

Quarum prima desumitur ex illa generali presumptio-ne, quod Papa sicuti presumitur nolle præjudicare tertio, ut dicit decif. 8. n. 2. part. 8. recent. & apud Card. Celsum decif. 310. num. 15. ita multo minus presumitur voluntate præjudicare sive Cameræ Apostolicæ, ut tradit Rota decif. 55. n. 32. p. 11. rec. & dec. 496. n. 6. p. 5. rec. lib. 2. & dec. 536. n. 15. par. 14. recent.

Secunda est conjectura satis gravis, quod si intentio Papæ fuisset, quod DD. Secretariis restituunt, non solum pecunias per eos soluta Reverendæ Cameræ Apostolicæ, sed etiam fovent, & separant, sed infamil, & unitæ, itau una aliam fovent, & tenuant, & sicut inter regula, quod una dicta Officia fuerint ait renunciata, & que ad Reverendam Cameram non pervenient, inducunt donatio, & jactus, quos omnia iura abhorrent, itaut interpretatio, quæ inducit donationem, & actum omnino sit fugienda maxime quod anno fuit, ut in cafo nostro, ut dixit Rota dec. 517. nu. 3. par. 1. rec. lib. 2. & apud Merlin. dec. 493. n. 3. late eadem Rota in Piscarien. Ioculum 22. Iunii 1648. cor. R. P. meo Arguelles, ubi alia recententur, & cum interpretatio illa sit tempr fugienda, quæ est nimis prejudicialis, ut est in cafo, de quo agitur, ut dicit Rota apud Gregorium Decimumquintum dec. 311. n. 8. ubi concordantes.

Tertia defumitur conjectura ex verbis ipsius Motus proprii, in quo, ut etiam dixi supra, plures, & plures Papalii fuit dicto verbo restituere in ordine ad accepta per Reverendam Cameram, ergo eodem modo intelligentius est dictus Motus proprius, quando agatur de restituente facienda DD. Secretariis, nempe de pecunia per ipsam Cameram recepis, non autem de persolutis regnificantibus dicta Officia, cum ex una parte dicti Motus proprii declararet altera, ut notat Malcard. de gener. stat. interpret. concl. 2. n. 112. & dixi etiam ego ad Stat. Eugub. lib. 2. rubr. 45. n. 1.

Quarta vero deluminatur conjectura, satis considerabilis, quod dum Summus Pontifices agit de Secretariatu per eum concessio bona mem. Cardinali de Medicis in causa non observantia, & inefundebantur nolunt obligare Reverendam Cameram, ad totum id, quod dictum Officium vendi posuerit, sed solum ad ei restituendum scita 500. auri per eum accepta; id est multo minus dicendum sit, quod Summus Pontifices volunt obligare ad restituendum DD. 2. Secretariis pecunias, quas Reverendæ Cameræ non accepterat; Observantia enim est optima interpres quarumcumque dispositionum ut dicit Rota apud Zacc. de societ. decif. 61. num. 5. & dec. 78. n. 5. in Bonon. fidei. de Malvettii 7. Maii 1640 coram R. P. D. Peutingerio.

Quare adi. salvo, & cetera.

Ego Antonius Concius J. C.
NUM.
Informations pro Camera in secunda propositione Rotali
super revisione primæ decisionis.

ROMANA PRETII OFFICIORUM.

ARGUMENTUM.

Agitur de erectione Collegii Secretariorum; de suis privilegiis, & Pontificis eorum confirmationibus, & late de Motu proprio B. Pii V. quidve in eo continentur, tam circa reintroductionem Collegii respetu Officii ab eodem Pontifice per errorem venditi, quam circa indulta, & privilegia eidem Collegio in causa suppressionis elargita.

SUMMARIUM.

I Innocentius Octavus erexit, & auxit Collegium Secretariorum Apostolicorum.
2 Concessit Secretariis facultatem resignandi Officia, etiam in infirmitatem.
3 Voluit, quod in causa suppressionis restituerent scuta 62400. auri per Secretarios soluta, absque eo, quod in illis computari possent emolumenta interim percepta.

Alexander Sextus, Julius Secundus, Leo Decimus, Clemens Septimus, Paulus Tertius, & Julius Teritus simpliciter confirmarunt privilegia Secretariorum.

5 B. Pius Quintus cessit alterum ex Officii, tunc vacans, Cardini Medico pro scuta 5500. auri.

6 Sed postea concessionem revocavit, ex quo illud legitime non valbat conferre.

7 Secretarii tunc temporis obliterunt restituere Cardinali Medico præsumtum solutum.

8 B. Pius dedit in solutum Secretariis Officium primo vacaturum in satisfactionem pretii per eos restituendi Cardinali de Medicis.

9 Promovit in dicta aſſiguatione, & datione in solutum muniquam Secretariis turbare, & moleſtare.

10 Obligavit Cameram ad restituendum scuta 5500. auri, una cum dannis, & interesse, eis quod impugnaretur praedita aſſiguatione.

11 Concessit facultatem Collegio imponendi eosum super redditibus sue Majestatis pro restituenda summa prædicta scutorum 5500. auri.

12 Confirmavit extinde omnia privilegia Collegii elargita per pontifices antecessores, & n. 13.

14 Jusit, quod Collegium extinguit non posset, nisi restitutis prius realiter, & cum effectu singulis Secretariis tuic viventibus integrè & absque alla diminutione pecunias pro quibus eos Officia emisse, aut habuisse constiterit.

15 Super hujusmodi Motu proprio Secretarii duo expedierunt Brevia; alterum super facultatem sumendi pecunias per confirmationem, cui postrem titulum imposuerunt: Confirmationis Privilegiorum.

M 3 16 Non-

- 16 Non nullae refugiances actorum Officiorum desumptae ex libro Statutorum Collegii, & 17. 18. 19. & 20.
- 21 Supradicta Collegii facta per Sanctissimum cum obligacione restituendi premium solutum in Dataria.
- 22 Circa augmentum pretii solutum refugianibus fuit commissa causa Thebausario de Voto Rotæ.
- 23 Rota in prima propositione respondit esse restituendum pretium per quemlibet ex Secretariis erogatum in empionem sui Officii.
- 24 Impugnatur refutatio ex quatuor articulis distinctim examinatis.
- 25 Ex verbis scilicet Motus proprii.
- 26 Ex mente Beati Pii.
- 27 Ex legione Camere.
- 28 Et ex personalis privilegiis qualitate.
- 1 Innocentius Octavus Anno 1487 pro redimenda mitra, Regnum nuncupata, & alius jocalibus pignorantibus propter maximas expensas pro defendenda, & conservanda Urbe exerit, & auxili Collegium Secretiariorum Apostolicorum ad numerum triginta successivè reducendum ad viginti quatuor recepits florentis aureis 62400. à decem, & octo illorum, ut in Constitutione 12. §. 1. & 2. Bullar. novo tom. 1.
- 2 Cui Collegio, & Secretariis ultra emolumenta assignata concessit plura privilegia, de quibus à §. 3. usque ad 23. inter quæ adeo illud officia refugiantes etiam infirmitate, ibi: Par modo volentes, ut annes 30. & quilibet ipsorum Secretarii, &c. liberè possint de dictis eorum officiis disponere, nec posse, aut debet eorumdem officiorum refugianonis receptio, etiam si refugiantur ipsi in infirmitate, & verisimiliter infra 20. diuum spatium decipiunt fore, & accedentes per Romanum Pontificem quavis ratione denegari, vel differri §. 11.
- 3 Politudine considerans casum diminutionis emolumentorum assignatorum, & respectivè suppressionis officiorum, dispossit per hæc verba: Si erit facta simplex emolumenterum diminutio ad solvendum, etatis faciendum ipsi de omni summa, quam propterea ipsi ex hujusmodi cautele, vel alias quovis modo amissione, seu impostrum amissione, & medio ipsorum iuramento constabit: Si vero erit facta officiis revocatio, aut alteratio, ut praemittitur, ad restituendum ei supradictum integrum summam 62400. ducatur aurum Camera per ipsos, ut premium est, solutorum, & numerotorum, in quibus nullo modo, & computari possint & molumenta ipsius officii, que forte interim ipsos percepisse apparuerit, & latius in dicto §. 23.
- 4 Alexander Sextus Anno 1500. simpliciter confirmavit privilegii ejusdem Collegii Secretarium, mediante Bulle Ferdinandino Cardinali pro ipso Pontifice, & ejus nomine restituendas, seu ergo repere valent, sumnum prefatam 5500. scutorum aurum in auro ad censem, seu aliquam licitam tamem rationem, accipendi, fructuque, ac preventus totius massa Collegii Secretariorum pro redditibus annuis, seu interesse dictorum 5500. scutorum obligandi, ac censum super totius Collegii massa, seu grossa nuncupata præfatoria confirmavit, & de quo ibidem folio 57. Sicut etiam fecit Paulus Tertius anno 1543. ut in Bulla ibidem impressa pagina 65. & Julius Tertius anno 1533. talia privilegia confirmavit, etiam si uero non essent, illaque summopere ampliavit, ut late constat ex ejus Bulla ibidem impressa pagina 87.
- 5 Et tandem B. Pius de anno 1571. in Motu proprio tuncto, qui supra est impressus, narrata erectione, & ampliatione dicti Collegii facta per Innocentium Octavum, & confirmatione præfectorum supradictorum. Sommorum Pontificum subdit, quod vacante anno precedenti altero ex sex officiis per Innocentium suppressis, cum clausula nunc prout ex tunc credentes (sunt verba prædicta Iulius venditionem, & dispositionem ad nos spicere, & pertinere dilectione, & Cardini de Mediceis, &c. soluta nobis in Sediti Apostolica subventionem, &c. pro summa quinque millionibus, & affugianibus: Sed agnita postmodum veritate illud supplex, & extinctum declaravit, & respectivè illius concessionem, & venditionem irritavit, & annullavit, ut in dicto Motu proprio lit. A.
- 6 Insuper autem narravit, quod Secretarii præfati cognoscentes eis per quam incommode fore eo tempore, quo gravissimiurgie urgentibus necessitatibus, & undique pecunias ad bellum contra Turcas incedunt, & Classem Tritemum instruendam querere, & aggregate solicite
- curabat, dicta quinque millia, & quingenta scura à præfato Ferdinandino Cardinali recepta restituere; Volentesque (sunt verba prædicta) rem gratam facere, nostrisque, & Apostolica Sedit prestat, necessitatibus subvenire didicimus summan 5500. scutorum aurum in auro eidem Ferdinandino Cardinali nostro nomine, & pro nobis restituendos se obtrulerunt. lit. B.
- Et contra Beatus Pontifex agnoscens promptam eorumdem Secretariorum, ac præfati Collegii in eis necessitatibus libelevandis voluntatem, eamque gratam, ut per est habens, meritoque in Domino commendans, ac eorumdem Secretariorum, & eorum Collegii indemnitate confulere volens, eisdem Secretariis, & eorum Collegio præsumptionem offici alii Secretariatus ex 24. primo loco per decessum, aut quamlibet aliam amissionem, &c. illud obtinens, præterquam per ejusdem officii refugianonem vacaturi, in solutum pro dictis scutis 5500. assignavit, data facultate, ut pro pretio tuncti temporis reponeretur, & congreget, etiam si dictam summan 5500. scutorum præsumptum ex dicta venditione perciendum in parva, vel etiam magna summa excederet, vendere, vel alienare, &c. liberè, & licite posset, & valentem sit. C.
- Subsequenter idem Pontifex decrevit eosdem Secretarios super dicti Officii venditione, & pretio molestarit, & perturbari non posse littera D. & pro majori illorum causula subdidit. Prominentes & expressè declarantes in fiducia Romani Pontificis, &c. manuam concessionis, & assignationis per Secretarios, & Collegium præfatum facientes nos oppositiones, aut illi contravententes, fatuam enim, & ita testam summan 5500. scutorum aurum recipere mutuo, & gratiæ à dictis Secretariis, & quas modo præfato restituere promisimus. lit. E.
- Ei si dictum Collegium super præmissis, aut eorum aliquo turbaretur, &c. tunc, & eo calu voluit Cameræ præfatum ad solvendum cum effectu dictam summan 5500. scutorum unam cum damnis, & interesse passis teneri, &c. & ad eandem Cameram, & omnia illa bona officiatur obligata, & hypothecata est, decrevitque ita inter eum, & dictum Collegium convenientem esse, ac ea idem litteras habere vim inita, & stipulati contradicunt inter eum, & Sedem præfatum ex una, ac dictum Collegium partibus ex altera litt. F. & ulterius voluit, quod nullo tempore, & sub quovis praetextu impingnari, invalidari vel in ius, aut in controversiam vocari, aut ad viam juris reduci posset, nisi prius restituiri ejusdem Secretariis, & Collegio per Cameram præfata realiter, & cum effectu præfatis pecuniis lit. G.
- Præterea iisdem Secretariis, ut commodius pecunias dicto Ferdinandino Cardinali pro ipso Pontifice, & ejus nomine restituendas, seu ergo repere valent, sumnum prefatam 5500. scutorum aurum in auro ad censem, seu aliquam tamem rationem, accipendi, fructuque, ac preventus totius massa Collegii Secretariorum pro redditibus annuis, seu interesse dictorum 5500. scutorum obligandi, ac censum super totius Collegii massa, seu grossa nuncupata præfatoria confirmavit, & de quo ibidem folio 57. Sicut etiam fecit Paulus Tertius anno 1543. ut in Bulla ibidem impressa pagina 65. & Julius Tertius anno 1533. talia privilegia confirmavit, etiam si uero non essent, illaque summopere ampliavit, ut late constat ex ejus Bulla ibidem impressa pagina 87.
- 7 Et tandem B. Pius de anno 1571. in Motu proprio tuncto, qui supra est impressus, narrata erectione, & ampliatione dicti Collegii facta per Innocentium Octavum, & confirmatione præfectorum supradictorum. Sommorum Pontificum subdit, quod vacante anno precedenti altero ex sex officiis per Innocentium suppressis, cum clausula nunc prout ex tunc credentes (sunt verba prædicta Iulius venditionem, & dispositionem ad nos spicere, & pertinere dilectione, & Cardini de Mediceis, &c. soluta nobis in Sediti Apostolica subventionem, &c. pro summa quinque millionibus, & affugianibus: Sed agnita postmodum veritate illud supplex, & extinctum declaravit, & respectivè illius concessionem, & venditionem irritavit, & annullavit, ut in dicto Motu proprio lit. A.
- 8 Insuper autem narravit, quod Secretarii præfati cognoscentes eis per quam incommode fore eo tempore, quo gravissimiurgie urgentibus necessitatibus, & undique pecunias ad bellum contra Turcas incedunt, & Classem Tritemum instruendam querere, & aggregate solicite

& innovatio prælegiorum, addit sequentia verba in similibus apponi solita. *Nec non illis omnibus, que hic pro expressis, & infinitis habeantur, perpetue, & inviolabilis firmatis solubus adicimus, ac deficiunt, etiam qui fuerint, aut intervenient in eisdem, sive ex Jure, sive ex facto processerint, in eisdem pariter supplentes, & pro cautela posteri eadem Privilicia, facultates, iudicia, gratias, libertates, Immunitates, exemptiones, antelationes, honores, salary, & emolumenta iisdem, & forma, quibus per dictos prædictos consenserent, & fuerint iisdem Secretariis, Collegio corum de novo concedimus, & assignamus lit. K.*

Occasione autem illius confirmationis, contentæ in secunda parte Motus proprii, superaddita leguntur sequentia verba, quæ cauata dederunt lit. L: Valentes, & statuentes illa nulo unquam tempore per nos, aut Romanos Pontifices pro tempore existentes revocari, reduci, alterari, aut moderari, seu Collegio ipsum supprimi, vel extinguiri non posse, nisi restituti prius realiter, & cum effectu fungulis Secretarii tunc viventibus integrè, & ab eis ulta diminutis pecunias, pro quibus eos causa emisse, aut habuisse consisterit lit. L.

Tandem in parte executiva præfati Motus proprii legitur facultas expediendi literas Apostolicas etiam per Breve simul, vel separata, Cuius vigore Secretarii duo expedierunt Brevia separata, unum super prima parte ad sumendas pecunias in dicta summa scutorum 5500. ad centum, & alterum super dicta secunda parte concernente confirmationem prælegiorum, atque huic secundo Brevi dederunt titulum, seu rubricam Confirmatio prælegiorum, qua superiori superius registratur.

Quid autem servatum fuerit ab erectione, sive creatione Collegii, ut diximus scuta anno 1487. usque ad annum 1528. ignoratur ob deperditionem librorum, ut notatur in serie Secretariorum Apostolicorum impressis in libro Statutorum Collegii pagina 147. ubi tamen leguntur nonnullæ renegationes delumping ex supplicationibus, absque data temporis, sicuti etiam concilio Officii Secretariorum facta ab Alexandro Sexto favore Hospitalis Sancti Salvatoris.

7 Ab anno vero 1528. ad 1533. quo tempore Julius Tertius confirmavit Prælegiorum Collegii, illaque ut supradictum fuit, summopere ampliavit, renegata fuerunt officia n. 58. Quo tempore Hospitali Sancti Spiritus, nempe anno 1539. unitum fuit alterum.

8 Et ab anno 1533. usque ad annum 1571. quo superveniens Motus proprii Beati Pii renegata fuerunt officia num. 36. & Bartholomæus Camerarius anno 1558. à Dataria officium obtinuit cum clausula, quod per eis mortem subintraret Joannes Baptista ejus filius, & anno 1561. aliud officium applicatum fuit Collegio Sancti Eustachii.

Rufus de anno 1564. per obitum fuit propositus Annibalis Minalis cum decreto, quod post eis mortem succederet Alcanius, & deficiente Alcanio, Donatus Matthæus Minalis, Bartholomæo deinde Concio anno 1566. Dataria fuit datum in pignus perpetuum aliud officium pro se, & heredibus, & successoribus etiam singularibus, donec ei restituere summa scutorum 5500. & facta expiatio anno 1633. officium fuit liberè concepsum Julio Franciscino.

20 Successive ab anno 1571. tempore Motus proprii B. Pii usque ad annum 1587. quo progradientur series Secretariorum in dicto libro Statutorum Collegii, leguntur quindecim resignations.

Cum autem Sanctissimum, ob causas etiam bonum publicum secundum ferentes, suppaserit ante dictum Collegium Secretariorum Apostolicorum in Motu proprio prædicto per edito, requitatem magis fecundando, quam rigorem, mandavit promptè restituere præsumptum solutum Dataria per Dominos Secretarios tunc officia possidentes, una cum ex-

Restrictus Juris super primo Articulo.

ROMANA PRETII OFFICIORUM.

ARGUMENTUM.

SUMMARIUM.

- 1 Verbum restituere propriæ non verificatur, nisi in eo, quod acceptum fuit, & num. 16.
- 2 Argumentum defunctum ex uero loquendi est fortissimum.
- 3 Praesertim in eadem Constitutione.
- 4 Alius non tribuitur Procuratori, sed principalis.
- 5 Constitutio confirmatoria declaratur a prædictis confirmatis.

- 6 Verbum reddere magis latè patet, quam verbum restituere.
 7 Improptus significare dare, & solvere.
 8 In rigore significatio importat retrodare acceptum.
 9 Decr. Arguell. 77. declaratur.
 10 Solutio facta dicitur per mutuatarium non per mutuandum, licet fiat ex iis pecunias.
 11 Restitutio non convenit nisi ei qui recepit.
 12 Una pars constitutionis aliam declarat.
 13 Verba abique dimissione important restitutionem totius.
 14 Status verificantur, si restitutio totum acceptum à Papa, & n. 15.
 15 Ex notitia, quod premium Officiorum augeri posset in regenerationibus non bene arguitur ad oblationem restituendi ultra acceptum.
 16 Cum in verbis nulla est ambiguitas non debet admitti voluntaria etiam.

3 R.P. Incipiendo a primo Articulo, quod ex proprietate verborum Camera non teneatur restituere ultra acceptum, negari non potest naturam verbi restituere, quod habetur in secunda parte Motus proprii lit. L. replicente suppressionis, refringere obligationem ad solam restituitionem eius, quod acceptum à Dataria fuerat, cum ultra id, quod habitum est nunquam proprii restituto verificetur, sed potius solutio, vel assignatio, quemadmodum fudens non solum naturalis, & grammaticalis, sed legalis intellectus, ut est Textus expressus in l. 5 Eleganter, ff. depositi, & optime explicat glo. in l. qui uxori verb. reddi. ff. de aur. & argen. legat. & in l. manuaria verb. ad vocandum C. de seru fugitivo, & probant Alciae in l. restituere 75. num. 2. vers. hoc verbum significat ff. de verb. signif. Cephal. conf. 78. num. 4. lib. 1. Decian. conf. 12. num. 8. libr. 2. Bardellon. conf. 181. num. 52. vers. quod verbum, Altograd. conf. 84. num. 106. lib. 1. Thomat. decr. 70. n. 501. lib. 1. Rota coram Gregor. decr. 271. num. 5. & decr. 314. n. 2. & 327. 5. p. 14. r. & decr. 59. n. par. 16. & admitit decisio, quae revideatur. *Nec verbum.*

Comprobatur hic intellectus ex loquendi usu ipsius Beati Pii in eodem Motu proprio; dum plures legitur hoc verbum restituere, & semper appearat adhibitus in suo proprio & rigoroso significatu, antequam deuentum fuerit ad assertam promissionem, & qua est quistio: Fortissimum enim est argumentum desumptum a ulo loquendi, Rota decr. 473. num. 8. post Cenc. de Cenc. Praesertim in eadem Constitutione Ciarlini, contraff. lib. 2 cap. 31. num. 9. Bonden colluct. legal. 17. num. 42. & admittit contraria decisio. *Quod autem huiusmodi verbum, ubi simili argumento uitum.*

Ex narrativa etenim vers. Insuper autem litt. B. manifestissime conflat, & verbum restituere sumptu fuisse in suo proprio significatu, verificabilis solum in restituitione accepti, cum dictum fuerit recepta restituere, quando agebatur de facto Summi Pontificis, qui à Cardinali Medico receperat pecunias. Quia vero Secretarius nihil ab eo receperant, & proinde ipsi non convenienter proprii restituitionis terminus, fuit studiose, & cum mysterio addidit, quod ii febulerant restituitionem facere pro ipso Papa, ac ejus nomine, ut demonstrarent praefata verba, no[n] nomine, & pro nobis restitutoris se obtulerunt, quia indicant ipsummitem Pontificem mediante persona Secretariorum restituisse, ipsoque munus meri Procuratoris, cui non tributari actus, sed principaliter, Bertrand. conf. 182. n. 2 lib. 2. Magno. decr. Florent. 43. num. 14. Rota coram Seraph. decr. 378. num. 1. & coram Buratto decr. 206. num. 13. & clarissim in proximis terminis fuit dictum in decr. 361. n. 79. par. 11. rec.

Deinde in parte dispositiva fatetur Pontifex se mutuus, & gratis recipisse à Collegio dicta ficta quinque milia quingenta, illaque restituere promitterit, ut litt. F. libique pariter restituere clare refert ad acceptum: Cumque in causum inobstantiam, vel contraventionis ex parte Camera voluerit, ulterius Pontifex illam obligare ad redictionem daimorum, & intercessio, usus non fuit amplius verbo restituere, sed solvere, cum jam ultra acceptum in eo casu effet ergandum, ut eadem litt. F. qui famè contradistinxit loquendi modus clarus ostendit, quam studiosè proprius verborum significatus servatus fuerit.

Quarta vice adhibitus fuit verbum restituere paulo post in processione irrevocabilitatis litt. G. ubi Pontifex obliga-

vit successores ad inviolabilem contractus obseruantiam, disponendo illum impugnari non posse, nisi prius restituere.

5 In rigore significatio importat retrodare acceptum.
 6 Decr. Arguell. 77. declaratur.
 7 Solutio facta dicitur per mutuatarium non per mutuandum, licet fiat ex iis pecunias.

8 Una pars constitutionis aliam declarat.

9 Verba abique dimissione important restitutionem totius.

10 Status verificantur, si restitutio totum acceptum à Papa, & n. 15.

11 Ex notitia, quod premium Officiorum augeri posset in regenerationibus non bene arguitur ad oblationem restituendi ultra acceptum.

12 Cum in verbis nulla est ambiguitas non debet admitti voluntaria etiam.

Romana Pretii Officiorum.

Contrarium siquidem potius appetit ex ipsis verbis, quae primariò continent probationem revocandi, vel alterandi privilegia confirmata, aut Collegium suppriumendi, atque proculdubio directa fuit ad ipsum Pontificem, ac etiam ad successores. Postmodum autem per modum conditionis addita leguntur sequuta verba, nisi restitutio prius realiter, & cum effectu, tum quia, sicuti refringitur, & corrigitur præcedens prohibito, ita secundum recte orationis regulas ad eundem Pontificem, & ad successores eadem conditio directa dici debet, & sub illa concessa facultas Collegium suppriumendi, & regulari est, quod restitutio non convenit, nisi illi, qui recepit, ut dixi Rota coram Arguell. supradic. decr. 90. num. 26.

Ac quinta vice idem verbum appositum legitur litt. H.

in facultate concessa Collegio sumendi pecunias ad Centum leu ad aliud interfesse licitum, & ibi pariter verbum restituere fuit appositum ad denotandam veram, & propriam restituitionem, quam de pecunias, vigore dictæ licentia accipendiis ad interfesse, facere debebat Collegium suppriumendi, & regulari est, quod restitutio non convenit, nisi illi, qui recepit, ut dixi Rota coram Arguell. supradic. decr. 90. num. 26.

Idemque comprobatur evidenter, ex quo superius

Pontifex considerato casu, quo Collegium turbaretur in eo, quod per contractum illi promitterat expriſe convenit

quod promissione impugnari non possunt, nisi prius restitutio ejusdem Secretarii, & Collegia per Cameram praefata realiter,

& cum effectu pecunias acceptis, ut litt. G. unde fuit in dicta parte fuit expriſe convenit de restituitione facienda à Camera, ita eodem modo intelligenda fuit ipsam verba, nisi restitutio prius, adiecta in parte subficienti, id scilicet regula, quod una pars Constitutionis aliam declarat, ut traducit Cephal. conf. 18. num. 16. Gabr. conf. 13. n. 9. lib. 2. Sord. conf. 431. n. 47 & seq.

13 Nihil proinde refert, quod restitutio facienda sit singulis

Secretariis viventibus de tempore suppressionis integræ, &

abfque ulta diminutione, quæ verba importare totalem reſtitutionem pretiis erogati prætendit Decisio: Maximè cum

adhibita fuerint verba, pecunias, pro quibus eos officia emis-ſe, aut habuisse confititur.

14 Semper enim verificantur restituitionem fieri debere foliis pretiis accepti à Papa, cui facultas suppriumendi, cum

hac tamē conditione, reservata fuit, adeoque fieri debebit interpretatione suppletiva, id est pecunias, pro quibus eos

vel eorum Autores à Papa emis-ſe, vel habuisse officia confite-rit, quæ interpretatio est omnino conformis proprietati verborum, dum etiam in acquisitione à Papa, & à Data-ria optimè verificantur prefaci termini emptionis, & habitationis, ex quo non semper officia vendebantur receptio pre-ſtitio, sed dabatur in solutio, & quandoque data fuerunt in pignus, peralpè etiam obtinebantur per nominationem & per regenerationes ad favorem statrum, ac Nepotum, & ipfem B. Pius alterum ex ille officiis contulerat, con-ſervat, & aſſignerat Cardinali Mediceo, ut per haec verba narrativa in Motu proprio litt. A. & aliud pariter alſigneretur Secretariis, litt. C.

Et etenim Secretariis viventibus de tempore suppressionis,

etiam non habuerint officium immediatum à Dataria,

sed per resignationem, facienda est restitutio, quatenus repre-ſentant eorum Autores, qui acquiescaverint à Dataria,

sicuti dispositum fuerat ab Innocentio Octavo, qui pariter

in causa suppressionis justis restituti Secretariis summam feuerunt 6.240. ab ipsi foluntur, & tamen poterat cogitare

cam de antiquis, qui pecunias perferuntur, quam de suc-

celforibus illis representantibus, de quibus ante mentio-

nem fecerat g. 15. lib. 1. & eorum successores Secretarii officium

per adiūcū pro tempore obtinente, & quos verisimiliter cre-

dere potuit reperti poſte tempore suppressionis, ob am-

plicissimam resignationem facultatem Collegio à concessam.

Quam etiam restituitionem successoribus faciendum suaderet

equitas ratio, ne Camera locupletaretur cum aliena ja-

culta, retinendo pretium ab illorum Autorebus Dataria

solutum.

Ostendo ex predictis adeo clara, & solida, quod verbo-

rū proprietas, juxta sensum, nedium naturalem, & gram-

maticalem, sed legalem, & solitum ipsius B. Pontificis af-

finit Rev. Cam. securius non solida non applicari contra

Textum in l. illi, aut illi. g. cum in verbis ff. de leg. 3. al-

legatum in decisione contraria, sed manifestè faveat, ac

reторqueri, adeo ut superflua esset indagatio mentis, &

voluntatis, dicente ibi Paulo J. C. cum in verbis nulla est

ambiguitas, ut debet admitti voluntatis quistio.

Et in omnem casum effusus est DD. Adversariorum o-

ſtentore adeo clarum voluntatem Papæ in contrarium,

de qua nullo modo posset hasitari, dum Cameræ assilis regu-

la certa, etiam in Decisione implicitè præupposita, & in

præterita positione comprobata, quod de jure restituendum

est à Princeps, nisi acceptum.

Sandus de Pilafbris R. C. A. Commiss.

Generalis.

Prosp. Archibishop. Myren Fiseli, &

Cam. Apost. Advocatus.

Jo. Baptista Bottini Coadjutor.

Nicolaus Sevrol Sac. Concil.

Advocatus.

Lafrancus Zaccias.

Carolus de Comitibus.

Petrus Pacionus.

Restitutus super secundo Articulo.

ROMANA PRETII OFFICIORUM.

ARGUMENTUM.

Ex pluribus argumentis defunctis ex mente, & intentione B. Pius Quinti comprobatur, quod ipse nunquam cogitavit obligare Cameram, nisi ad restituendum pretium acceptum.

SUMMARIUM.

1 Volumen disponentis ex integro dispositiōnis contextu colligenda venti.

2 Privilegium conservans continere non dicitur ultra id quod continetur in privilegio confirmato.

3 Non est presumendum B. Pium, qui minus beneficium à

Secretariis fuit assequitus, volumen oblipare Cameram ad exhibitatem restituionem, ultra illam demandantem ab Innocentio Octavo, qui longè meius beneficius ab eisdem reportavit, & num. 4.

5 Motus proprius B. Pii fuit simpliciter confirmativus pri-

viliegiorum Coll., ex declaratione ipsorum Secretariorum.

6 Dispositum in una parte declarat disponentis intentionem in alia.

7 Illi, qui dixit, quod volunt, presumunt noluisse quod tacuit.

8 Damna, & interesse praestanda ex Motu proprio B. Pii,

in quibus casibus essent rescienda.

9 Officia data censentur revocabiliter, & sub periculo redem-

ptionis.

- 10 Princeps in suppressione facta per viam legis generalis non obligatur ad accepti pretii restitutioem.
- 11 Discretivus loquendi modus ostendit diversam dispensationis intentionem.
- 12 Verba semper presumuntur prolatae in suo proprio significatu.
- 13 B. Pius, qui prajudicia Camerae sollicitate coercuit, non est presumendus voluisse illam obligare ad restituendum quod non tenetur restituere.
- 14 Declaratio dubiae dispositionis optimè desumitur ex facto & observantia ipsius disponit.
- 15 Constitutio dubiae explicanda est secundum juris dispositionem.
- 16 Prescipue si continet parla.
- 17 Etiam cum verborum impropriatione.
- 18 Proximum ostendit voluntatem disponit, & verba dubia declarat.
- 19 Par accessoria refringitur, & regulatur juxta terminos dispositionis principalis.
- 20 In dubio est sumenda interpretatio aequitatis conformis.
- 21 Inequalitas in quounque contradictione.
- 22 In concursu semper debet pravalere aequitas, que agit de publico damno vitando.
- 23 Bonus commune est inter causas pias precipua.
- 24 Constitutio correctiora quantum fieri potest, est refringenda.
- 25 Constitutio antecessoris declarat intentionem successoris, & contra n. 35.
- 26 Maximis illa successoris sit relativa ad Constitutionem antecessoris.
- 27 Conformatio non debet esse disiforme à confirmato.
- 28 In dispositione obligatoria debet sumi significatus promisori magis favorabilis.
- 29 Ex stylo in concessionibus, vel servato, vel praetermissi binis argutus concedentis voluntas, & n. 44.
- 30 Pro mera donatione excludenda qualibet interpretatio, etiam verborum impropriativa, sumi debet.
- 31 Potius est presumendum error.
- 32 B. Pius Quintus nullam donandam causam habuit.
- 33 Non est probabile, quod pro pecunia mutuo, & gratiosè à Secretariis recipitis voluerit decenire ad promissione in que poterat uirias reddere.
- 34 Sextus: Quintus cum revocatis alienationem officiorum vacabilium facta à predecessoribus, declaravit non esse permissibile, ipsas factas uise in remuneracione exiguae pecuniarum summe per Officiales Sedis Apostolicas mutatae.
- 35 Constitutio successoris declarat mentem, & intentionem predecessoris.
- 36 Interpretatio dubiae voluntatis Papæ solum spedit ad successores.
- 37 B. Pius non est presumendus indebitum obligationem induisse in maximum camera praedictum.
- 38 Ex prejudicialeto exclusit voluntas, & consensus.
- 39 Motus proprius B. Pii satis dicit operatus in confirmatione, & in novatione privilegiorum, quatenus vel effent revocata, vel inobseruata.
- 40 Natura confirmationis, & innovationis est robur addere confirmata, vel reintegrare privilegium, quod effet revocatum.
- 41 Verba iudicem modo, & forma, restitutioem important.
- 42 Quoties in dispositione confirmante, & innovante aliquid amplius contineatur, quam in confirmata, & innovata, id presumit uisus gerimus per errorem.
- 43 Interpretatio induxit correctionis effugientiam.
- 44 Ex omissione corrum, que sunt de stylo clare dignoscitur, quid actuum fuerit.
- 45 Fructus longe excedentes, & exuberantes imputantur in formam.
- 46 Notabile factum SS. Chrysanthii, & Masonii in subscriptione actis Concilii Nicentii.
- R. P. L. Iacet ex deductis in primo Articulo proprietas sermonis Camerae assilit, nec contraria fuisse Pii mentem ex adverso probetur, ut opus esset, adhuc ex abundantia ostendimus, non minus, quam verba esse claras, & perspicuum mentem, voluntatem, ac intentionem B. Pii quod in causa suppressionis non sit restituentum, nisi prius acceptum, idque ex pluribus, illius significacimis argumentis.
- Primum restitutum ex toto Motus proprii contextu attente

Licet autem in dicto casu fuerit ulterius promissa refectio dannorum, & interesse, non potest tamen exinde argui Cameram teneri ad reddendum aliquid ultra acceptum in causa suppressionis toties Collegii, per hoc, quod augmentum pretii, licet ad illam non pervenerit, sit quoddam intereste respectu Officialium.

7 Quoniam (ultra responsum, quod si Pontificis volueret, talem obligationem inducere in causum suppressionis, id expresse promisisset, sicut feci in alio cau, ex vulgaris assumptione, quod ubi voluit dixit, ergo noluit ubi non dixit) manifesta inerat utrumque viget ratio de veritatis: In primo siquidem facta fuit talis promissio in recompensationem mutui à Collegio facti, sumendo pecunias ad centum, ita non conveniens, sed necessaria esse dannorum, & interessus restauratio, eaque ut propter ad mutuum correptiva censeretur debet ex titulo onero; Ac ulterius causis inobservantia promisorum per contractum impediendo venditionem officii inolutum dat, involvi violationem fidei, & et privatio rei propriei ipsius Collegii per dispositionem particularum, quo pariter causa dannorum, & interesse promissio erat Justitia, & aequitas dictaminis conformis, in quibus terminis procedunt auctoritates ex adverso allegri solite. At in causa suppressionis Collegii nulla reipublica Officialium concurret titulus onerosus, nullus que danni contemplatione Camerae passi restauero, quinim ex superdictis promissio restitutio facta fuit in parte merum privilegium continent, & est maxime favorabilis, nec ultra ex parte Camerae contravenient, vel fidei violatio, vel ablatio rei propriei considerari posset, sed actus suppressionis est omnino licitus, tam inspeccio officiorum natura, qua sunt in abdito dominio Principis, & illi manuia, ita ut nemo de illorum suppressione conqueri posse, cum data ceantur recovocabili, & sub periculo redempcionis, ut obseruant Cancer. var. refolut. cap. 13. n. 148. par. 3. Fontanell. de pa. nupt. claus. 4. glori. 25. Ripl. var. refut. cap. 11. num. 273. Faid. alleg. Fisical. par. 1. allegat. 1. n. 11. Lartea dec. 76. num. 19. par. 2. quam attentis Constitutionis Innocentii Octavi, & ipsius Beati Pii, in quibus suppressioni facultas reservatur, ac demum ex quo (supprefatio facta fuerit per viam legis generalis, que confert magis favorabilis, & secundum communione sententiam, nec etiam obligat ad accepti pretii restitutioem, ut præter allegatos in secunda informatione iustis præteritio positionis & Accidi, quod Sanctissimum tradunt Dec. in cap. que in Ecclesiis n. 93. de Constitut. & cons. 520. num. 10. vers. & prædicta conclusio, Gozzad. cons. 5. n. 21. Ann. alleg. 69. num. 15. Cael. de Affit. controvers. 22. num. 43. de Pont. de potis. Proreg. 21. de promiss. fieri solit. n. 26. Capyc. Lat. conjunct. 41. num. 4. multo minus obligare potest ad refectionem dannorum, & interesse per redditionem non accepti.

11 Tertio, quia dum Beatus Pius voluit Cameram obligare ad restituendum ultra acceptum, id litteraliter expressit, adhibendo etiam verba solutionem, non restitutioem importantia, ut fecit quando dispositio, quod in causa inobservantia promotionis vendendi primum officium vacaturum, in solutum assignatum, pro pretio reperibili, Cameram effet obligata ad refectionem dannorum, & interesse: Ex quo discretivo disponendi modo manifeste colligitur in causa suppressionis noluisse reddi ultra acceptum, cum quia verba repugnant, tum quia id expressum non fuit, ut in alio cau, id enim operatur discretivus loquendi modus, ut diversam Disponentis intentionem ostendat, ut monet Spad. cons. 41. num. 12. & consil. 51. numer. 4. & consil. 138. num. 1. lib. 1. Mafrill. dec. 237. num. 16. Rota coram Bichini dec. 154. num. 3.

12 Quartu, ex quo verbum restituere plures in dicto moro proprio adhibuit fuit in suo proprio, & rigoroso significatu, ad denotandum scilicet restitutioem accepti, & non ultra, ideoque ita pariter sumptum dici debet in hac parte, ubi de suppressione agitur ut, superius fuit firmatum s. comprobatur hic intellectus, & assitit certissimum Juris regula, quod verba semper intelligi, & presumi debeat prolatum in suo proprio significatu.

13 Quinto, hujusmodi intentio B. Pii manifestè declaratur ex maxime illius sollicitudine, & constantissimo Zelo coendi prajudicia Camerae Apostolicæ, & Aetarii Pontifici utilitatem promovendi, quem Sandissimus, atque saluberrimus Constitutionibus immortalati commendavit, revocando quacumque exemptiones à solutione subfidi Triennialis, prohibiendo alienationes, & infundationes, applicando Camera fructus Beneficiorum vacantium à die

obitus usque ad provisionem, & possessionem aliucendo fructus Montium Novennalis, & Julii, & obligando ad onera Cameram, & ad quindennia monasteria quorum fructus reperiuntur taxati in libris Cameræ. Nique enim credibile est Pontificem adeò accuratum in custodiis Cameræ juribus, illisque praedictis reparandi voluntate illa obligare in causa suppressionis Collegii ad extitendum id, quod non acceperat, dum ante in v. Innocentianæ, tenebatur solum ad dictam summum scutum 62400.

Sexto item manifestius comprobatur ex observantia ipsius B. Pii qui in suppressione Montis Julii vacatis restituji justum solum pretium à Camera receptum ut in suo Motu proprio de anno 1589. Unde inde pariter supradictio hujus Collegii servare voluisse censendus est, dum volunt Cameram teneri ad restituendum: Noenam est praedictum, quod magis gravamen successibus impone voluerit, quam ipse subierit, & nullatenor declaratio dubiae voluntatis defini potest, quoniam ex ipsius Legislatoris facto, & observantia, ut in Texus in l. b. b. palma, si quid possit ff. de Tefm. & in l. servus plurim ff. de legat. 1. Rot. dec. 12. n. 3. par. 5. rec. & in terminis Constitutionis Pontificie d. 1680. n. 15. 17. coram Coccino.

Septimo, praefatus intellectus eo fortius est si ipsius factum sit conformis dispositioni Juris, secundum quam est indubitate Cameram in suppressione Officiorum non teneri ad restituendum ultra acceptum, ut latè fu ostensum in secunda Juris præteritæ positionis, & admittit videtur ipsi Decisi, dum pro inducenda obligatione ridendi pecunias solutas refundantur, se fundat in peculiari dispositione Motus proprii, quem tamen, quatenus effedubia, debet explicari secundum juris dispositionem & regulari est in omnibus Constitutionibus, ut tradunt Dc. cons. 23. num. 5. Cephal. cons. 342. num. 10. Menoch. cons. 1. n. 291. Aldobrand. cons. 1. n. 289. lib. 1. Spad. cons. 16. num. 17. lib. 1. Surd. dec. 2. n. 24. & seq. Præcipue in his, quæ sunt in abdito dominio Principis, & illi manuia, ita ut nemo de illorum suppressione conqueri posse, cum data ceantur recovocabili, & sub periculo redempcionis, ut obseruant Cancer. var. refolut. cap. 13. n. 148. par. 3. Fontanell. de pa. nupt. claus. 4. glori. 25. Ripl. var. refut. cap. 11. num. 273. Faid. alleg. Fisical. par. 1. allegat. 1. n. 11. Lartea dec. 76. num. 19. par. 2. quam attentis Constitutionis Innocentii Octavi, & ipsius Beati Pii, in quibus suppressioni facultas reservatur, ac demum ex quo (supprefatio facta fuerit per viam legis generalis, que confert magis favorabilis, & secundum communione sententiam, nec etiam obligat ad accepti pretii restitutioem, ut præter allegatos in secunda informatione iustis præteritio positionis & Accidi, quod Sanctissimum tradunt Dec. in cap. que in Ecclesiis n. 93. de Constitut. & cons. 520. num. 10. vers. & prædicta conclusio, Gozzad. cons. 5. n. 21. Ann. alleg. 69. num. 15. Cael. de Affit. controvers. 22. num. 43. de Pont. de potis. Proreg. 21. de promiss. fieri solit. n. 26. Capyc. Lat. conjunct. 41. num. 4. multo minus obligare potest ad refectionem dannorum, & interesse per redditionem non accepti.

8 Octavo, hæc interpretatio est magis consona sequitati, quod servare volebat Jus, ibi: *Nos jus sum unicuique ferimus coletores, quæ disponentis intentionem ostendunt, & declarant dubia verba dispositionis, ut dicit Rota dec. 23. 20. num. 57. & 17. coram Coccino, & ultro magis seq. ubi etiam verba sine improprianda, Rota cons. 32. n. 17. 3. par. 1. rec. & in puncto promissæ restitutiois Roland. de Luco dec. quæst. 37. n. 9. & seq. Affit. dec. 399. n. 14. Borgn. dec. 37. n. 44. par. 1.*

Praesertim attenta declaratione in processu emissa, quod servare volebat Jus, ibi: *Nos jus sum unicuique ferimus coletores, quæ disponentis intentionem ostendunt,*

& declarant dubia verba dispositionis, ut dicit Rota dec. 23. 20. num. 57. & 17. coram Coccino, & ultro magis

seq. ubi etiam verba sine improprianda, Rota cons. 32. n. 17.

3. par. 1. rec. & in puncto promissæ restitutiois Roland. de Luco dec. quæst. 37. n. 9. & seq. Affit. dec. 399. n. 14.

Borgn. dec. 37. n. 44. par. 1.

*Praesertim attenta declaratione in processu emissa, quod servare volebat Jus, ibi: *Nos jus sum unicuique ferimus coletores, quæ disponentis intentionem ostendunt, & declarant dubia verba dispositionis, ut dicit Rota dec. 23. 20. num. 57. & 17. coram Coccino, & ultro magis**

seq. ubi etiam verba sine improprianda, Rota cons. 32. n. 17.

3. par. 1. rec. & in puncto promissæ restitutiois Roland. de Luco dec. quæst. 37. n. 9. & seq. Affit. dec. 399. n. 14.

Borgn. dec. 37. n. 44. par. 1.

Tantumque abest, ut aquitas DD. olim Secretarii adfister, ut ea manifestè exposcat Cameram succurram effici agenti de damno-vitando, ne scilicet gravem ultra acceptum restituere pretio, Praesertim cum si officia duevissent in

prædicto, adhuc restituere regulanda effet ab accro per Datariam, nec Cameram prætendere posset restituere minus premium, unde nimis iniqua, & exorbitans censemde inae-

qualitas, quod austro illorum valore reddere teatur id,

quod non accepit, sed per particularum conveniencem fuit resignantibus foliis. Inequalitas autem in uocumque contractu vitanda est, l. si id quod s. ult. ff. de restitut. vend.

Auct. equalitas C. de pad. conviv.

Et in concerto semper prævalere debet æquis Cameræ

affistens, que agit de vitando publico damno, ne cogatur

Principis liberalitatem exercendo erga privata personas,

gravare subditos novis tributis, ut in puncto responderet del

Bar. de Parliament. cap. 2. dub. 4. sed. 1. n. 19. vers. & autem,

& sed. 2. n. 14. & n. 26. vers. Prædictum 2. & dub. sed. 1. n. 15.

21. & 22. ubi quod bonum commune est cœla primum cau-

farum